

HOMILIA A LA SOLEMNITAT DE SANT ANTONI
Catedral de Menorca 17 de gener de 2021

Un any més ens hem reunit en aquest dia per a celebrar Sant Antoni Abat, patró de Menorca i fer memòria de la restauració del cristianisme en aquesta terra. No obstant això la nostra celebració no és com la d'anys anteriors, perquè l'esteim portant a terme quan encara vivim immersos en una pandèmia que ha paralytat les nostres vides i ha causat molt dolor i mort. Aquesta mateixa celebració es veu restringida per raons sanitàries a un nombre limitat de persones. És just donar les gràcies als mitjans de comunicació que estan retransmetent la Missa i faciliten que moltes persones, des de casa, puguin unir-se a nosaltres.

L'any que hem viscut ha estat molt dur per a tots. Pens en les persones -sobretot en els fillats i en aquells que viuen en soledat- que van viure uns mesos de confinament; pens també en els que han mort, moltes vegades sense la companyia dels seus éssers estimats. No m'oblita de tots els que es van mantenir i se segueixen mantenint a peu de canó, tant els sanitaris com els cossos de seguretat, les autoritats, els sacerdots i moltes persones que garanteixen que es desenvolupin adequadament les activitats essencials. No vull deixar d'esmentar a tots els que estan patint les conseqüències econòmiques de la paralytació de la vida que ha suposat aquesta pandèmia: les persones que han quedat a l'atur, els empresaris que s'han arruïnats i aquells als quals els seus ingressos no els arriben per arribar a final de mes. Crec que tots sentim el dolor i sofriment de tantes persones no només de la nostra illa o del nostre país, sinó de tot el món, que estan patint per causa d'un petit virus que no sap de fronteres ni de colors.

Pens, però, que el 2020 no és un any per oblidar, sinó per aprendre i que podem contemplar totes les coses negatives que s'han succeït com una oportunitat per a créixer tant personalment com comunitàriament. Em fa por que moltes persones només vulguin passar pàgina com més aviat per tornar a la vida anterior, a l'individualisme atroç que domina l'ambient i a el consumisme irresponsable. Seria una pena que no aprenguéssim la lliçó que aquesta pandèmia ens està oferint. La meva petició a Sant Antoni és, per tant, aquesta: que allò que hem viscut ens ensenyi a créixer com a persones, com a societat i com Església.

Créixer com a persones

En primer lloc us convit a contemplar tot el que esteim vivint com una oportunitat per a créixer com a persones. Em permet assenyalar dues direccions en què podem créixer. La primera és la consciència que formam part de la humanitat i que ens necessitam els uns als altres. La covid-19 ens ha fet experimentar el fràgils i vulnerables que som, però també la necessitat que tenim dels altres, perquè una pandèmia com la viscuda només se supera si tots col·laboram, si aprenem a pensar no

en termes d'individu, sinó de comunitat. Tots som part d'una mateixa humanitat que, per a nosaltres els cristians, té el seu origen en Déu. Som fills d'un mateix Pare, que ens va fer a imatge i semblança seva, i, d'aquesta manera, ha conferit una dignitat inalienable a cada persona humana.

Podem créixer també, en segon lloc, en la consciència que hem de cuidar-nos els uns als altres i tenir cura junts del planeta que ens acull. El nostre Papa Francesc parla amb freqüència de la "cultura de la cura" com a camí per a la pau. Enfront de la cultura de la indiferència, el descart i la confrontació hem de donar pas a una cultura de la cura, en la qual ens sentim responsables dels altres. Som guardians i custodis dels germans, de tots ells, perquè no hi ha persones amb menys dignitat que altres. Idèntica dignitat tenen i l'immigrant, la dona maltractada o el malalt terminal. Tots ells mereixen el nostre respecte i atenció. Hem de sentir-nos cridats a tenir cura sempre de tots i, de manera especial dels més petits i vulnerables, entre els quals hi ha els pobres però també -com ha recordat el Papa- els que "encara no són útils" -com els no nascuts- o els que "ja no serveixen" -com la gent gran (FT 18). I som també custodis de la terra, que és la nostra casa comuna. L'ús irresponsable dels béns naturals està provocant un dany irreparable al nostre planeta. No s'ha de tenir por de fer front a la degradació de l'entorn, encara que això signifiqui haver de modificar l'estil de vida actual, que és insostenible.

Créixer com a societat

Però al mateix temps que creixem personalment, hem de créixer també com a societat. Com ens ha dit el Papa Francesc la pandèmia és una forta invitació a "repensar els nostres estils de vida, les nostres relacions, l'organització de les nostres societats" (FT 33). Hauríem d'aprofitar aquesta oportunitat per a reaccionar i generar una societat més justa i equitativa. A la llum de l'Encíclica *Fratelli tutti* m'atreveixo a assenyalar dues direccions importants.

La primera és evitar el tancament d'una societat en si mateixa. Moltes persones creen barreres de autopreservació i aixequen murs, mirant als altres amb desconfiança i por, pensant que són competidors perillosos que vénen a prendre el propi benestar. Manifestacions de tot això són els nacionalismes tancats, el rebuig dels emigrants o la insensibilitat davant els més febles. Però qui aixeca un mur "acabarà sent un esclau dins dels murs que ha construït, sense horitzons" (FT 27). Necessitam els altres per a créixer perquè "els altres són constitutivament necessaris per a la construcció d'una vida plena" (FT 150).

En segon lloc, per créixer com a societat necessitam ser més solidaris, és a dir, sentir-nos units als altres i responsables de la seva fragilitat. La solidaritat no és un sentiment superficial ni consisteix només en fer alguns gestos d'ajuda puntual als altres. És la determinació ferma de comprometre-se pel bé comú i lluitar contra les causes

estructurals que provoquen la pobresa. Aquesta virtut social, que és sempre necessària, es fa avui més urgent en comprovar les conseqüències nefastes que està tenint la crisi sanitària. Ens correspon, com a societat, créixer en solidaritat.

Créixer com Església

Finalment, també per a l'Església l'any que hem viscut és una oportunitat per a créixer. A través de tot el que està passant, advertim que Déu ens parla i ens està reclamant ser una Església que es bolca més en el servei a tots, una Església més samaritana, disposada sempre a ajudar a tots, a acompanyar el que pateix i alleujar el seu dolor, a bolcar-se especialment en els més pobres. Tres són les direccions que ens hem fixat com a Diòcesi durant aquest curs.

La primera, és potenciar les nostres Càritas, tant la diocesana com les parroquials, perquè Càritas és l'organisme de l'Església que realitza el servei als més vulnerables. Detectam, entre d'altres, la necessitat de renovar el voluntariat, de millorar la nostra atenció primària, de comptar amb més projectes de promoció social. És molt el que s'està fent ja, però creim que la situació actual ens està demanant un esforç més gran en l'atenció a les persones més fràgils.

La segona línia d'acció és tenir cura de l'atenció a les persones que viuen en soledat. Sabem que una de les grans pobreses de la nostra societat és precisament la soledat, que afecta un gran nombre de persones. Com Església ens sentim cridats a acompanyar a tots, millorant els serveis de pastoral del malalt i de la gent gran.

Hi ha una tercera línia d'acció i és créixer en la cooperació amb els països més pobres. Les preocupacions que ens causa la pandèmia no poden portar-nos a tancar-nos en nosaltres mateixos i a perdre de vista que són moltes les persones que en el món pateixen injustícia, fam i explotació. En aquest temps som convidats a ser més solidaris amb tots ells i a col·laborar amb generositat en els projectes d'ajuda internacional que promouen entitats com Mans Unides, Càritas i Missions.

Aquestes són les línies d'acció per a la nostra Església diocesana, que confiam a la intercessió de Sant Antoni. L'Esperit ens convida a treballar units en aquesta direcció, deixant de banda altres conflictes i disputes internes. Una característica del nostre sant patró és la seva poca inclinació a les riqueses. Ho va demostrar des del moment en què, obeint l'Evangelí i la seva consciència, va deixar tots els seus béns als pobres per marxar al desert. I va seguir mostrant aquest despreniment en tota la seva vida. No ens serveix de res posseir el que no podem portar amb nosaltres, deia. En el seu lloc, hem de omplir-nos del que sí podem portar: caritat, amor als pobres, humilitat i hospitalitat (*Vita Antonii*, 17). Que ell ens hi ajudi a que també nosaltres ens omplim d'aquestes virtuts perquè qui deixa tot -com diu el Senyor "rebrà molt més i posseirà la vida eterna".

HOMILÍA EN LA SOLEMNIDAD DE SAN ANTONIO

Catedral de Menorca, 17 de enero de 2021

Un año más nos reunimos en este día para celebrar al santo Abad Antonio, patrón de Menorca y hacer memoria de la restauración del cristianismo en esta tierra. Sin embargo nuestra celebración no es como la de años anteriores, porque la estamos realizando cuando aún vivimos inmersos en una pandemia que ha paralizado nuestras vidas y ha causado mucho dolor y muerte. Esta misma celebración se ve restringida por razones sanitarias a un número limitado de personas. Es justo dar las gracias a los medios de comunicación que están retransmitiendo la Misa y facilitan que muchas personas, desde sus hogares, puedan unirse a nosotros.

El año que hemos vivido ha sido muy duro para todos. Pienso en las personas –sobre todo en los niños y en aquellos que viven en soledad- que tuvieron que vivir unos meses de confinamiento; pienso también en los que han muerto, muchas veces sin la compañía de sus seres queridos. No me olvido de todos los que se mantuvieron y se siguen manteniendo al pie del cañón, tanto los sanitarios como los cuerpos de seguridad, las autoridades, los sacerdotes y muchas personas que garantizan que se desarrollen adecuadamente las actividades esenciales. No quiero dejar de mencionar a todos los que están sufriendo las consecuencias económicas de la paralización de la vida que ha supuesto esta pandemia: las personas que han quedado en paro, los empresarios que se han arruinado y aquellos a los que sus ingresos no les alcanzan para llegar a final de mes. Creo que todos sentimos el dolor y sufrimiento de tantas personas no sólo de nuestra isla o de nuestro país, sino de todo el mundo, que están padeciendo por causa de un pequeño virus que no sabe de fronteras ni de colores.

Pienso, sin embargo, que el 2020 no es un año para olvidar, sino para aprender y que podemos contemplar todas las cosas negativas que han sucedido como una oportunidad para crecer tanto personalmente como en cuanto sociedad. Me temo que muchas personas sólo quieren pasar página cuanto antes para volver a la vida anterior, al individualismo atroz que domina el ambiente y al consumismo irresponsable. Sería una pena que no aprendiéramos la lección que esta pandemia nos está ofreciendo. Mi petición a San Antonio es, pues, esta: que lo vivido nos enseñe a crecer como personas, como sociedad y como Iglesia.

Creecer como personas

En primer lugar os invito a contemplar todo lo que estamos viviendo como una oportunidad para crecer como personas. Me permito señalar dos direcciones en las que podemos crecer. La primera es la conciencia de que formamos parte de la humanidad y que nos necesitamos unos a otros. La covid-19 nos ha hecho experimentar lo frágiles y vulnerables que somos, pero también la necesidad que tenemos de los demás, porque una pandemia como la vivida sólo se supera si todos

colaboramos, si aprendemos a pensar no en términos de individuo, sino de comunidad. Todos somos parte de una misma humanidad que, para nosotros los cristianos, tiene su origen en Dios. Somos hijos de un mismo Padre, que nos hizo a su imagen y semejanza, y, de esta manera, ha conferido una dignidad inalienable a cada persona humana.

Podemos crecer también, en segundo lugar, en la conciencia de que debemos cuidarnos unos a otros y cuidar juntos el planeta que nos acoge. Nuestro Papa habla con frecuencia de la “cultura del cuidado” como camino para la paz. Frente a la cultura de la indiferencia, el descarte y la confrontación hemos de dar paso a una cultura de cuidado, en la que nos sintamos responsables de los demás. Somos guardianes y custodios de los hermanos, de todos ellos, porque no hay personas con menos dignidad que otras. Idéntica dignidad tiene el poderoso y el inmigrante, la mujer maltratada o el enfermo terminal. Todos ellos merecen nuestro cuidado. Hemos de sentirnos llamados a cuidar siempre a todos y, de manera especial a los más pequeños y vulnerables, entre los que están los pobres pero también —como ha recordado el Papa— los que “todavía no son útiles” —como los no nacidos— o los que “ya no sirven” —como los ancianos (FT 18). Y somos también custodios de la tierra, que es nuestra casa común. El uso irresponsable de los bienes naturales está provocando un daño irreparable a nuestro planeta. No hay que tener miedo de hacer frente a la degradación del medio ambiente, aunque ello signifique tener que modificar el estilo de vida actual, que resulta insostenible.

Creer como sociedad

Pero al mismo tiempo que crecemos personalmente, hemos de crecer también como sociedad. Como nos ha dicho el Papa Francisco la pandemia es una fuerte invitación a “repensar nuestros estilos de vida, nuestras relaciones, la organización de nuestras sociedades” (FT 33). Tendríamos que aprovechar esta oportunidad para reaccionar y generar una sociedad más justa y equitativa. A la luz de la Encíclica Fratelli tutti me atrevo a señalar dos direcciones importantes.

La primera es evitar la cerrazón de una sociedad en sí misma. Muchas personas crean barreras de autopreservación y levantan muros, mirando a los demás con desconfianza y miedo, pensando que son competidores peligrosos que vienen a arrebatar el propio bienestar. Manifestaciones de todo ello son los nacionalismos cerrados, el rechazo de los emigrantes o la insensibilidad ante los más débiles. Pero quien levanta un muro ‘terminará siendo un esclavo dentro de los muros que ha construido, sin horizontes’ (FT 27). Necesitamos a los demás para crecer porque ‘los otros son constitutivamente necesarios para la construcción de una vida plena’ (FT 150).

En segundo lugar, para crecer como sociedad necesitamos ser más solidarios, es decir, sentirnos unidos a los demás y responsables de su fragilidad. La solidaridad no es un

sentimiento superficial ni consiste sólo en realizar algunos gestos de ayuda puntual a los demás. Es la determinación firme de empeñarse por el bien común y luchar contra las causas estructurales que provocan la pobreza. Esta virtud social, que es siempre necesaria, se hace hoy más urgente al comprobar las consecuencias nefastas que está teniendo la crisis sanitaria. Necesitamos, como sociedad, crecer en solidaridad.

Crecer como Iglesia

Por último, también para la Iglesia el año que hemos vivido es una oportunidad para crecer. A través de todo lo que está pasando, advertimos Dios nos habla y nos está reclamando ser una Iglesia que se vuelca más en el servicio a todos, una Iglesia más samaritana, dispuesta siempre a ayudar a todos, a acompañar al que sufre y aliviar su dolor, a volcarse especialmente en los más pobres. Tres son las direcciones que nos hemos fijado como Diócesis durante este curso.

La primera, es potenciar nuestras Cáritas, tanto diocesana como parroquiales, porque Cáritas es el organismo de la Iglesia que realiza el servicio a los más vulnerables. Detectamos, entre otras, la necesidad de renovar el voluntariado, de mejorar nuestra atención primaria, de contar con más proyectos de promoción social. Es mucho lo que se está haciendo ya, pero creemos que la situación actual nos está pidiendo un mayor empeño en la atención a las personas más frágiles.

La segunda línea de acción es cuidar la atención a las personas que viven en soledad. Sabemos que una de las grandes pobrezas de nuestra sociedad es precisamente la soledad, que afecta a un gran número de personas. Como Iglesia nos sentimos llamados a acompañar a todos, mejorando los servicios de pastoral del enfermo y las personas mayores.

Hay una tercera línea de acción y es crecer en la cooperación con los países más pobres. Las preocupaciones que nos causa la pandemia no pueden llevarnos a cerrarnos en nosotros mismos y a perder de vista que son muchas las personas que en el mundo padecen injusticia, hambre y explotación. En este tiempo somos invitados a ser más solidarios con todos ellos y a colaborar con generosidad en los proyectos de ayuda internacional que promueven entidades como Manos Unidas, Cáritas y Misiones.

Estas son las líneas de acción para nuestra Iglesia diocesana, que confiamos a la intercesión de San Antonio. El Espíritu nos invita a trabajar unidos en esta dirección, dejando de lado otros conflictos y disputas internas. Una característica de nuestro santo patrón es su poco apego a las riquezas. Lo demostró desde el momento en que, obedeciendo al Evangelio y a su conciencia, dejó todos sus bienes a los pobres para marchar al desierto. Y lo siguió mostrando en toda su vida. No nos sirve de nada poseer lo que no podemos llevar con nosotros, decía. En su lugar, debemos llenarnos de lo que sí podemos llevar: caridad, amor a los pobres, humildad y hospitalidad (Vita

Antonii, 17). Que él nos ayude a que también nosotros nos llenemos de esas virtudes porque quien deja todo –como dice el Señor- “rebrà molt més i posseirà la vida eterna”.